

Norovirusinė infekcija

Norovirusinė infekcija (Norwalk veiksnio sukelta infekcija) – tai ūminė žarnyno infekcija. Sergamumas, turintis ryškų sezoniškumą, yra paplitęs ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Didžiausias sezoninis sergamumas kasmet stebimas gruodžio – kovo mėnesiais. Dėl sezoninio infekcijos plitimo aktyvumo ji neretai vadinama „žimos vėmimo liga“ arba „skrandžio gripu“.

Kaip pasireiškia liga

Inkubacinis periodas po užsikrėtimo trunka nuo 12 iki 48 valandų, vidutiniškai apie 33 valandas. Liga pasireiškia pykinimu, ūmiu vėmimu, pilvo skausmais, gausiu vandeningu viduriavimu. Vaikai vemia dažniau nei suaugusieji. Gali kamuoti bendras silpnumas, galvos, raumenų skausmai, nedidelis karščiavimas. Staigus kūno skysčių netekimas (dehidratacija) yra dažniausia ligos komplikacija. Dažniausiai simptomai praeina po 24-60 valandų. Apie 30 % norovirusinių infekcijų atvejų gali būti besimptomės formos.

Ligos perdavimo būdai

Virusų plitimas vyksta trimis būdais: nuo žmogaus žmogui, per maistą ir vandenį. Pagrindinis norovirusų plitimo būdas yra fekalinis-oralinis. Norovirusai yra labai patogeniški, nuo kelių iki 100 viruso dalelių gali sukelti ligą, priklausomai nuo makroorganizmo imlumo. Jie gali plisti ir per vėmalų lašelius, kuriuose taip pat randama virusų, per užterštas rankas, aplinkos daiktus. Šie virusai yra atsparūs išorinės aplinkos veiksnių poveikiui: pakelia užšaldymą ir kaitinimą iki 60° C.

Protrūkių metu infekcija gali plisti keliais būdais: protrūkio pradžioje užsikrečiama per maistą, vėliau infekcijos plinta nuo žmogaus žmogui ligonių šeimose. Paprastai virusas išsiskiria su išmatomis. Sergantysis norovirusine infekcija virusą išskiria nuo pat ligos pradžios ir dar vidutiniškai 3 dienas pasibaigus viduriavimui. Kai kurie asmenys virusą gali platinti iki 2 savaičių po pasveikimo.

Dažniausiai maisto kilmės protrūčiai yra susiję su termiškai neapdoroto maisto, užkandžių (mišrainių, salotų, sumuštinių) vartojimu. Maistas gali būti užkrėstas ir pirminiu būdu.

Kiautiniai moliuskai (austres) gali būti užkrėstos per užterštą vandenį. Kitas maistas (avietės, salotos) gali būti užterštas prieš patiekiant į rinką ir neretai yra išplitusių tarptautinių protrūkių priežastimi.

Europos skubaus įspėjimo ir reagavimo sistemos pranešimais, gana dažni šios ligos protrūkiai kruiziniuose laivuose.

Imunitetas ir imlumas

Imuniteto mechanizmas iki šiol nėra gerai žinomas. Dėl norovirusų sukėlėjų genetinio įvairumo ilgalaikis imunitetas nesusidaro. Todėl norovirusais žmogus gali užsikrėsti keletą kartų. Riziką užsikrėsti turi įvairių amžiaus grupių asmenys. Didžiausi sergamumo rodikliai Lietuvoje yra vaikų iki 9 metų amžiaus grupėse.

Prevencinės priemonės

Norovirusinės infekcijos profilaktikos pagrindas – saugaus maisto ir vandens tiekimas vartotojams.

Rekomenduojamos šios priemonės, sumažinančios riziką užsikrėsti:

- dažnai plauti rankas, taip pat prieš valgį ir maisto gaminimą, ypatingai pasinaudojus tualetu ir po sąlyčio su viduriuojančio žmogaus išmatomis;
- prieš vartojimą kruopščiai plauti vaisius, daržoves, kiautinius moliuskus;
- kruopščiai valyti ir dezinfekuoti chloro turinčiais tirpalais aplinkos daiktus, paviršius, užterštus ligonio išmatomis, vėmimo masėmis;
- suterštą patalynę, apatinius rūbus skalbti karštame vandenyje su skalbimo milteliais. Jei įmanoma, geriausiai prieš tai juos pamirkyti buityje naudojamuose balikliuose su chloru;
- patikimai valyti ir dezinfekuoti tualetą;
- susirgusius norovirusine infekcija asmenis, dirbančius maisto tvarkymo subjektuose, rekomenduojama nušalinti nuo maisto tvarkymo dar 3 dienoms po paskutinės viduriavimo dienos;
- nedelsiant nutraukti įtariamo užteršto maisto realizavimą ir jį sunaikinti.

Pagal <https://nvsc.lrv.lt> informaciją parengė visuomenės sveikatos specialistė,
vykdanti sveikatos priežiūrą mokykloje R. Dunajevienė
El. paštas rasa.dunajeviene@sveikatos-biuras.lt